

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 01 0 K 011132 18 Kž
Sarajevo, 09.05.2019. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Nidžare Zlotrg, kao predsjednice vijeća, Hurije Sarajlić i Vesne Stanković Ćosović kao članova vijeća, uz sudjelovanje Amele Kešan kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih P. D., D. R.1 sina M., D. R.2 sina V., V. D., Ć. B., Ć. S. i P. M.1, zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, odlučujući o žalbama kantonalne tužiteljice u Bihaću, optuženih P. D. i V. D. i branitelja optuženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D., protiv presude Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 011132 16 K od 23.04.2018. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 09.05.2019. godine u prisustvu federalnog tužitelja Muniva Halilovića, optuženih P. D., D. R.1 sina M., V. D. i D. R.2 sina V., branitelja optuženog D. R.1 sina M., advokata Ć. R. iz B. L., branitelja optuženog V. D., advokata D. S. iz B. L. i branitelja optuženog D. R.2 sina V., advokata B. P. iz B., a u odsutnosti uredno obaviještenog branitelja optuženog P. D., advokata B. M.1 iz B. L., donio je

P R E S U D U

Žalba kantonalne tužiteljice u Bihaću, odbija se kao neosnovana, a žalbe optuženih P. D. i V. D. i branitelja optuženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D. djelomično uvažavaju, pa se presuda Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 011132 16 K od 23.04.2018. godine preinačava u odluci o kazni koja je izrečena optuženim P. D., D. R.1 sina M. i V. D., tako da se za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, za koje su tom presudom oglašeni krivim, uz primjenu odredaba člana 41. stav 1., 42. tačka 2. i člana 43. stav 1. tačka 1. istog zakona, optuženi P. D. i

D. R. osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od po 3 (tri) godine, a optuženi V. D. na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 6 (mjeseci).

U ostalom dijelu prvostepena presuda ostaje neizmijenjena.

O B R A Z L O Ž E N J E

Presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 011132 16 K od 23.04.2018. godine, pod tačkom I izreke, optuženi P. D., D. R.1 sin M. i V. D. su oglašeni krivim za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ) koji je zakonom preuzet kao republički zakon, i osuđeni, i to, optuženi P. D. i D. R.1 sin M. na kaznu zatvora u trajanju od po 4 (četiri) godine, a optuženi V. D. na kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine i 6 (šest) mjeseci.

Istom presudom za radnje opisane pod tačkom II izreke, primjenom odredbe člana 299. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH), optuženi D. R.2 sin V. je oslobođen od optužbe da je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. KZ SFRJ, dok je u odnosu na optužene Ć. B., Ć. S. i P. M.1 za radnje opisane pod tačkom III izreke, primjenom odredaba člana 298. tačka b) ZKP FBiH, odbijena optužba zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. KZ SFRJ.

Navedenom presudom primjenom odredaba člana 202. stav 4. ZKP FBiH, optuženi P. D., D. R.1 sin M. i V. D. su oslobođeni od obaveze naknade troškova krivičnog postupka, a primjenom odredaba člana 203. stav 1. ZKP FBiH u odnosu na troškove krivičnog postupka pod tačkom II i III izreke presude odlučeno da isti padaju na teret budžetskih sredstava suda, dok su oštećeni V. Š., C. I., H. I., C. H. i C. L1., te porodice umrlih A. R., M. I., R. I. i C. Z., primjenom odredaba člana 212. stav 3. ZKP FBiH sa imovinskopravnim zahtjevom upućeni na parnični postupak.

Protiv navedene presude žalbe su izjavili kantonalna tužiteljica u Bihaću, optuženi P. D. i njegov branitelj, advokat B. M.1 iz B. L., optuženi V. D. i njegov branitelj advokat B. J. iz B. L. i branitelj optuženog D. R.1 sina M., advokat Ć. R. iz B. L..

Podnesenom žalbom kantonalna tužiteljica u Bihaću u odnosu na osuđujući dio pod tačkom I izreke, prvostepenu presudu pobija zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji, s prijedlogom da se prvostepena presuda preinači i optuženim P. D., D. R.1 sinu M. i V.

D. za počinjeno krivično djelo izreknu kazne zatvora u dužem vremenskom trajanju koje će biti srazmjerne težini učinjenog krivičnog djela i stepenu krivnje optuženih, dok u odnosu na oslobađajući dio pod tačkom II izreke, prvostepenu presudu pobija zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, s prijedlogom da se prvostepena presuda preinači i optuženi D. R.2 sin V., kao saizvršilac, za počinjeno krivično djelo oglasi krivim i kazni po zakonu.

Optuženi P. D. podnesenom žalbom prvostepenu presudu pobija zbog, kako se to navodi u žalbi, nepravilno i nepravedno vođenog krivičnog postupka, pogrešno i nepravilno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog odluke o kazni, s prijedlogom da se prvostepena presuda preinači i da se on oslobodi krivnje za krivično djelo za koje je pobijanom presudom oglašen krivim.

Branitelj optuženog P. D., advokat B. M.1 iz B. L., podnesenom žalbom pobija prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog povrede krivičnog zakona, a iz razloga žalbe proizilazi sa žalbu podnosi i zbog odluke o kazni, s prijedlogom da se prvostepena presuda preinači i optuženi oslobodi od optužbe za krivično djelo za koje je pobijanom presudom oglašen krivim ili da se prvostepena presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Podnesenom žalbom branitelj optuženog D. R.1 sina M., advokat Č. R. iz B. L., prvostepenu presudu pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji, s prijedlogom da se prvostepena presuda preinači i optuženi oslobodi od krivnje za krivično djelo za koje je pobijanom presudom oglašen krivim ili u protivnom da se prvostepena presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Optuženi V. D. podnesenom žalbom prvostepenu presudu pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog odluke o kazni, s prijedlogom da se prvostepena presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje ili da se prvostepena presuda preinači na način da se za počinjeno krivično djelo oslobodi od optužbe.

Branitelj optuženog V. D. advokat B. J. iz B. L., podnesenom žalbom prvostepenu presudu pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 305. stav 7. i člana 312. stav 1. tačka d), i) i k) ZKP FBiH, povrede odredaba člana 313. stav 1. ZKP FBiH u vezi sa članom 142. stav 1. KZ SFRJ, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji, s prijedlogom da se prvostepena presuda preinači i optuženi oslobodi od krivnje za krivično djelo za koje je

pobijanom presudom oglašen krivim ili u protivnom da se prvostepena presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovni postupak i odlučivanje.

U odgovoru na žalbe optuženih P. D. i V. D. i branitelja optuženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D., kantonalna tužiteljica je navela razloge zbog kojih smatra da predmetne žalbe nisu osnovane, te je predložila da se žalbe optuženih P. D. i V. D. i branitelja optuženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D. odbiju kao neosnovane.

Branitelji optuženih D. R.1 sina M., V. D. i D. R.2 sina V. u odgovoru na žalbu kantonalne tužiteljice su osporili navode iznesene u žalbi te predložili da se žalba kantonalne tužiteljice odbije kao neosnovana.

Federalni tužitelj podneskom T01 0 KTRZZ 0025689 18 od 22.10.2018. godine, predložio je da se žalbe optuženih P. D. i V. D. i branitelja optuženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D. odbiju kao neosnovane, a da se uvaži žalba kantonalnog tužitelja u Bihaću i presuda Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 011132 16 K od 23.04.2018. godine preinači na način da se optuženi D. R.2 sin V. za počinjeno krivično djelo oglasi krivim i da mu se za to krivično djelo izrekne adekvatna kazna zatvora, kao i da se optuženim P. D., D. R.1 sinu M. i V. D. za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. KZ SFRJ, za koje su tom presudom oglašeni krivim izrekne kazna zatvora u dužem vremenskom trajanju u odnosu na vrijeme utvrđeno pobijanom presudom, pa je kod navoda i prijedloga iz tog podneska ostao i na sjednici vijeća ovog suda koja je održana u smislu člana 319. stav 3. ZKP FBiH.

Na istoj sjednici, optuženi P. D. i V. D. i branitelji optuženih D. R.1 sina M. i V. D. su izjavili da ostaju pri osnovima, navodima i prijedlozima iz pismeno podnesenih žalbi koje su usmeno i obrazložili, dok je optuženi P. D. izjavio da prihvata u cijelosti i žalbu koju je njegov branitelj podnio protiv prvostepene presude. Nadalje, na istoj sjednici branitelji optuženih D. R.1 sina M., V. D. i optuženog D. R.2 sina V. su izjavili da ostaju i kod navoda iz odgovora na žalbu kantonalnog tužitelja, dok su optuženi D. R.1 sin M., V. D. i optuženi D. R.2 sina V. izjavili da prihvataju sve navode i prijedloge koje su njihovi branitelji iznijeli na sjednici vijeća održanoj pred ovim sudom.

Nakon što je u smislu člana 321. ZKP FBiH ispitaio pobijanu presudu u granicama žalbenih prigovora kantonalne tužiteljice u Bihaću, optuženih P. D. i V. D. i branitelja optuženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D., te po službenoj dužnosti na okolnosti da li je na štetu optuženih povrijeđen krivični zakon, ovaj sud je odlučio kao u izreci, iz sljedećih razloga:

Pobijajući prvostepenu presudu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, branitelj optuženog P. D. prije svega ukazuje da je pobijana presuda objavljena suprotno odredbi člana 301. stav 5. ZKP FBiH, jer je prema navodima žalbe prilikom čitanja izreke presude sudsko vijeće sjedilo, a prema navedenoj odredbi svi prisutni saslušati će

čitanje izreke presude stojeći, iz čega slijedi da na ovaj način žalba želi ukazati na relativno bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH.

Ovaj žalbeni prigovor nije osnovan.

Nije povrijeđena odredba člana 301. stav 3. ZKP FBiH u situaciji u kojoj sudsko vijeće sjedi dok čita izreku presude a ostali prisutni stoje, jer prema imperativu navedene odredbe jasno proizilazi da se obaveza „stajanja“ odnosi na sve prisutne koji slušaju, a ne na one koji izreku čitaju (sudsko vijeće). Osim toga, čak i ukoliko bi se prihvatio žalbeni stav da je obaveza svih prisutnih, pa i sudskog vijeća da stoji pri čitanju izreke presude, branitelj optuženog ničim nije ukazao, zbog čega bi to što iznosi u žalbi bilo od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude, pa je očigledno da navedeni žalbeni prigovor nema nikakvog utemeljenja.

Osporavajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka optuženi P. D. u žalbi navodi da je sud u toku cijelog postupka imao subjektivno uvjerenje da je kriv i da se to vidi iz pobijane presude u kojoj su dokazi tumačeni selektivno i to samo oni dijelovi koji ga terete, a da je sve to posljedica toga što je vijeće bilo u jednonacionalnom sastavu.

Ovim žalbenim navodima optuženog P. D. se ne dovodi u pitanje pravilnost i zakonitost pobijane presude. Tim navodima, onako kako su isti koncipirani (jednonacionalni sastav vijeća), ukazuje se u suštini na postojanje okolnosti koje izazivaju razumnu sumnju u nepristrasnost sudija koje su učestvovala u donošenju presude u predmetnoj stvari. Obzirom da se radi o okolnostima koje prema odredbi člana 39. tačka f) ZKP FBiH, mogu predstavljati razlog za izuzeće, ali samo pojedinačno označenog sudije i da se zahtjev za izuzeće u tom slučaju (postojanje okolnosti koje izazivaju razumnu sumnju u nepristrasnost sudije) sukladno odredbi člana 40. stav 1. ZKP FBiH može podnijeti samo do početka glavnog pretresa, a da iz podataka sudskog spisa ne proizilazi da je optuženi P. D. takav zahtjev sudu podnosio, jer se optuženi na ročištu za glavni pretres održanom dana 27.02.2017. godine, prije početka glavnog pretresa, izjasnio da nema primjedbi na sastav sudskog vijeća, bez pravnog značaja je u ovoj fazi krivičnog postupka pozivanje optuženog na nacionalnu pripadnost sudija kao razlog navodne nepristrasnosti u suđenju. Pri tome je neophodno naglasiti da je sudsko vijeće u istom sastavu pobijanom presudom optuženog D. R. sina V., oslobodilo od optužbe, kao i da je u odnosu na optužene Ć. B., Ć. S. i P. M.1, optužba odbijena.

Nadalje, u prilog istaknutoj bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka branitelj optuženog P. D. žalbom ukazuje da je izreka pobijane presude nejasna i nerazumljiva, jer je prema navodima iz žalbe, izrekom pobijane presude pod tačkama I, II i III, prvostepeni sud praktično odlučivao o tri, činjenično potpuno odvojene optužnice, kao i

da odbrani optuženog nije omogućeno da se izjasni o izmjeni prvobitne optužnice, te je time prema tvrdnjama žalbe povrijeđeno i pravo na odbranu optuženog.

Nisu osnovani navodi žalbe branitelja optuženog P. D. da je prvostepena presuda donesena na temelju tri, činjenično potpuno odvojena optužna akta, jer se pobijana presuda temelji na potvrđenoj optužnici Kantonalnog tužiteljstva Bihać broj T01 0 KTRZ 0025689 16 od 15.09.2016. godine podignutoj protiv protiv optuženih P. D., D. R.1 sina M., D. R.2 sina V., V. D., Č. B., Č. S. i P. M.1, zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog KZ SFRJ, koja je optužnim aktom Kantonalnog tužiteljstva Bihać broj T01 0 KTRZ 0025689 16 od 11.01.2018. godine u činjeničnom dijelu u odnosu na radnje stavljene na teret optuženim P. D., D. R.1 sinu M., V. D. i D. R.2 sinu V., djelimično izmijenjena, dok je istim aktom kantonalna tužiteljica za radnje iz potvrđene optužnice odustala od krivičnog gonjenja u odnosu na optužene Č. B., Č. S. i P. M.1, tako da nema nikakvih nejasnoća u izreci pobijane presude kada je prvostepeni sud, za radnje činjenično opisane u izmijenjenoj optužnici od 11. 01.2018. godine, optužene P. D., D. R.1 sina M. i V. D. oglasio krivim (tačka I izreke), optuženog D. R.2 sina V. oslobodio od optužbe (tačka II izreke), a u odnosu na optužene Č. B., Č. S. i P. M.1 za radnje opisane u potvrđenoj optužnici Kantonalnog tužiteljstva Bihać broj T01 0 KTRZ 0025689 16 od 15.09.2016. godine, postupajući u smislu odredaba člana 298. tačka b) ZKP FBiH, optužbu odbio i takvim postupanjem prvostepenog suda, suprotno tvrdnjama žalbe, nije počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Nadalje, nisu osnovane ni tvrdnje iznesene u žalbi branitelja optuženog P. D. da odbrani optuženog nije omogućeno da se izjasni o optužnom aktu kantonalnog tužiteljstva kojim je izvršena izmjena optužnice Kantonalnog tužiteljstva Bihać broj T01 0 KTRZ 0025689 16 od 15.09.2016. godine, jer iz podataka spisa proizilazi da je optužni akt Kantonalnog tužiteljstva Bihać broj T01 0 KTRZ 0025689 16 od 11.01.2018. godine kojim je izvršena izmjena optužnice, dostavljen svim optuženim u predmetnoj stvari i njihovim braniteljima koji su se o izvršenoj izmjeni izjašnjavali na ročištu za glavni pretres od 15.01.2018. godine, stim što je na traženje branitelja optuženog P. D., istom od strane prvostepenog suda odobren dodatni rok za izjašnjenje o izvršenoj izmjeni optužnice, tako da je njegovo izjašnjenje u pogledu izmjene optužnog akta dato u podnesku od 05.02.2018. godine, te ponovljeno i na ročištu za glavni pretres pred prvostepenim sudom održanom od 12.02.2018. godine. Stoga, ne stoje žalbene tvrdnje branitelja optuženog P. D. da je pobijanom presudom počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.

Kada je u pitanju izmjena predmetnog optužnog akta, osporavajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, optuženi V. D. u žalbi navodi da je prvostepeni sud povrijedio odredbe ZKP FBiH kada je pobijanu presudu temeljio na

izmijenjenoj optužnici koja od strane suda nije potvrđena, dok se žalbama branitelja optuženog P. D. i branitelja optuženog V. D. ukazuje da je prvostepeni sud u situaciji kada je kantonalna tužiteljica odustala od krivičnog gonjenja optuženih Ć. B., Ć. S. i P. M.1, u skladu sa odredbom člana 33. stav 1. ZKP FBiH, bio u obavezi donijeti rješenje o razdvajanju postupka u odnosu na ove optužene i da je propuštanjem da tako postupi počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH.

Ovi žalbeni prigovori nisu osnovani.

Prije svega nisu osnovane žalbene tvrdnje optuženog V. D. kojima se ukazuje na obavezu potvrđivanja optužnog akta o izmjeni optužnice, jer je odredbom člana 290. ZKP FBiH potpuno jasno i određeno naznačeno, da u situaciji kada tužitelj nakon što ocijeni da izvedeni dokazi ukazuju da se izmijenilo činjenično stanje izneseno u optužnici, izmijeni optužnicu, u tom slučaju se ne vrši potvrđivanje optužnice.

Pogrešan je i stav iznesen u žalbama branitelja optuženih P. D. i V. D. da je prvostepeni sud u situaciji kada je kantonalna tužiteljica aktom o izmjeni optužnice odustala od krivičnog gonjenja optuženih Ć. B., Ć. S. i P. M.1, bio u obavezi donijeti rješenje o razdvajanju postupka u odnosu na ove optužene. Rješenje o razdvajanju postupka, sukladno odredbi člana 33. stav 1. ZKP FBiH, sud može donijeti u situaciji kada za to postoje važni razlozi ili razlozi cjelishodnosti, a što je faktičko pitanje koje se cijeni u svakom konkretnom slučaju. U predmetnom slučaju, kada je kantonalna tužiteljica nakon izvođenja dokaza predloženih od strane optužbe i odbrane, ocijenivši da se izmijenilo činjenično stanje izneseno u optužnici, izmijenila optužnicu, te pri tome između ostalog odustala od krivičnog gonjenja naprijed navedenih optuženih, nije ni bilo cjelishodno razdvajanje krivičnog postupka u odnosu na optužene protiv kojih je kantonalna tužiteljica odustala od krivičnog gonjenja i prvostepeni sud je pravilno postupio kada je pobijanom presudom u cijelosti riješio predmet optužbe, te tako postupajući, primjenom odredaba člana 298. tačka b) ZKP FBiH, u odnosu na optužene Ć. B., Ć. S. i P. M.1, optužbu odbio.

Branitelj optuženog D. R.1 sina M. osporavajući prvostepenu presudu iz osnova bitne povrede odredaba krivičnog postupka, u žalbi navodi da je prvostepeni sud pobijanom presudom prekoračio optužbu, jer je optuženog oglasio krivim za krivično djelo iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog KZ SFRJ, iako izmijenjenom optužnicom ni u činjeničnom, a niti u pravnom opisu krivičnog djela, optuženom D. R.1 sinu M. nije stavljeno na teret saizvršilaštvo u izvršenju predmetnog krivičnog djela.

Ovi žalbeni prigovori branitelja optuženog D. R.1 sina M., nisu osnovani, jer iz optužnice Kantonalnog tužiteljstva Bihać broj T01 0 KTRZ 0025689 16 od 15.09.2016. godine, kao i optužnog akta Kantonalnog tužiteljstva Bihać broj T01 0 KTRZ 0025689 16 od 11.01.2018. godine o izvršenoj izmjeni iste, proizilazi da su u činjeničnom dijelu

potvrđene optužnice a i izmjeni navedenog optužnog akta, potpuno jasno i određeno opisane radnje koje je ovaj optuženi kao saizvršilac zajedno sa optuženim P. D., D. R.1 sinom M., D. R.2 sinom V. i V. D. poduzeo pri izvršenju krivičnog djela za koje su isti optuženi, koje su slijedom navedenog činjeničnog opisa i pravno opisane i kvalifikovane kao krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog KZ SFRJ, tj. kao krivično djelo počinjeno u saizvršilaštvu, pri čemu je neophodno naglasiti da sud pri donošenju presude i nije vezan pravnim, već činjeničnim opisom krivičnog djela iz optužnice.

Pobijajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, branitelji optuženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D. u žalbama navode da je izreka pobijane presude nerazumljiva, protivriječna sama sebi i razlozima presude, jer radnje optuženih pobliže opisane u izreci presude, ne zadovoljavaju potrebne standarde da bi iste mogle biti kvalifikovane kao krivično djelo ratni zločin. S tim u vezi branitelji optuženih u žalbama navode da samo nanošenje teške tjelesne i duševne boli, odnosno teških poniženja, može zadovoljiti pravne standarde da bi neko djelo moglo biti okvalifikovano kao ratni zločin i da u konkretnom slučaju bez objektiviziranja medicinskom dokumentacijom i potrebnim vještačenjima navodnih ozljeda oštećenih, nije ni mogla biti ocijenjena težina krivično pravnih radnji optuženih stavljenih na teret optuženim. Dalje se u žalbama navodi da prvostepeni sud nije izvršio pravilnu ocjenu izvedenih dokaza (iskaza saslušanih svjedoka), jer iskaze svjedoka nije cijenio u cjelini, već selektivno, te da su u pobijanoj presudi izostali razlozi o odlučnim činjenicama, što se posebno odnosi na zaključak prvostepenog suda o navodnom nečovječnom postupanju optuženih, jer u pobijanoj presudi nisu precizirane radnje optuženih koje bi u svojoj ukupnosti (intenzitetu i dužini trajanja, te posljedici) dosegle minimalni nivo težine, da bi se imale smatrati nečovječnim postupanjem. Kada je u pitanju izostanak razloga o odlučnim činjenicama, u žalbi branitelja optuženog P. D. se navodi da u pobijanoj presudi nisu navedeni razlozi, na osnovu čega prvostepeni sud u radnjama ovog optuženog kao saizvršioca nalazi obilježja krivičnog djela ratnog zločina, kada na području sela N., F. i drugim susjednim naseljima, izuzev kraćih oružanih sukoba u gradu S. M. i ozbiljnijih sukoba oko naselja ..., tokom 1992. godine nije bilo oružanih sukoba.

Ovi žalbeni prigovori branitelja optuženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D. nisu doveli u pitanje pravilnost i zakonitost osporene presude. Naime, ovaj sud prvenstveno primjećuje da branitelji optuženih u ovom dijelu žalbe ne razgraničavaju jasno žalbene osnove, jer na temelju u žalbi iznesenih tvrdnji istovremeno ukazuju i na bitnu povredu odredaba krivičnog postupka, povredu krivičnog zakona i na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje. Stoga će na ovom mjestu biti odgovoreno na žalbene navode koji se odnose na bitnu povredu odredaba krivičnog postupka, dok će prigovori koji se odnose na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje i povredu krivičnog zakona, biti razmatrani u okvirima tih žalbenih osnova.

Po ocjeni ovog suda, izreka pobijane presude nije nerazumljiva, već naprotiv potpuno jasna i određena, te nije proturječna sama sebi ili razlozima presude, i u pobijanoj presudi su navedeni razlozi o svim odlučnim činjenicama. Iz izreke pobijane presude proizilazi da ista sadrži jasan činjenični supstrat krivičnog djela stavljenog na teret optuženim P. D., D. R.1 sinu M. i V. D., i sve one elemente koji su potrebni da se krivično djelo što preciznije odredi, uključujući i saizvršilačke radnje svakog od optuženih ponaosob. Također, o svakoj od odlučnih činjenica za odluku u predmetnoj stvari, prvostepeni sud je u obrazloženju presude naveo sasvim jasne i dovoljne razloge, koji će biti razmatrani u daljem tekstu, kod ispitivanja pravilnosti činjeničnog stanja utvrđenog pobijanom presudom, odnosno pravilnosti primjene krivičnog zakona, pa kako ti razlozi ni u čemu nisu u proturječnosti sa izrekom, onda slijedi da pobijanom presudom nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH na koju se žalbama branitelja optuženih neosnovano ukazuje.

Postupajući tako prvostepeni sud je, i kada su u pitanju žalbeni prigovori branitelja optuženog P. D. da pobijana presuda ne sadrži razloge u pogledu veze oružanog sukoba i radnji ovog optuženog u pogledu navedenih okolnosti, pozivajući se pri tome, kako na materijalne dokaze u spisu (odluku predsjedništva R BiH od 20.06.1992. godine o proglašenju ratnog stanja), tako i na iskaze svjedoka optužbe D. A., C. A. i R. Dž. i svjedoka odbrane D. M.1, R. J., D. P., te drugih brojnih poimence navedenih svjedoka čiju sadržinu je i prezentirao (strana 12. i 13. obrazloženja presude), dao sasvim određene razloge o navedenim okolnostima na osnovu kojih je utvrdio postojanje oružanog sukoba u BiH između armije RBiH i vojske RS i na području općine S. M. i postojanje veze između predmetnog krivičnog djela i oružanog sukoba, iznoseći pri tome i za ovaj sud prihvatljive navode, da se elementi oružanog sukoba ne cijene isključivo po tome da li se na mjestu učinjenja krivičnog djela vodi oružana borba između zaraćenih strana, nego da se cijeni i niz drugih okolnosti relevantnih za izvođenje tog zaključka, te da se kršenja zakona i običaja ratovanja mogu počinuti u vrijeme i na mjestu, gdje, ne samo da nema većih borbenih dejstava, već i na mjestu gdje se ne vode nikakve borbe.

Pobijajući prvostepenu presudu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, optuženi P. D. i V. D. i branitelji optuženog P. D. i V. D. u žalbama dalje ističu da se pobijana presuda temelji samo na iskazima svjedoka oštećenih čiji iskazi su iskonstruirani i da je prvostepeni sud povrijedio načelo jednakosti u postupanju, time što je prema navodima žabe optuženog P. D. i njegovog branitelja, odbio prijedlog odbrane za obavljanje uviđaja na brdu ... gdje su se predmetna dešavanja odvijala, kao i prijedlog za saslušanje svjedoka A. M., A. E.1 i M. M., službenika policije i svjedoka P. M.1, odnosno prema navodima žalbe V. D. i njegovog branitelja, odbijanjem prijedloga odbrane da se na okolnosti mehanizma nastanka ozljede C. I., provede medicinsko vještačenje, te da je postupajući na takav način povrijedio i pravo na odbranu optuženih,

te tako počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.

Ovi žalbeni prigovori nisu osnovani.

Prije svega, paušalne su, a time i neosnovane žalbene tvrdnje da su iskazi svjedoka oštećenih iskonsrtuirani i da su svjedoci dobili upute kako da svjedoče, jer u tom pravcu žalbe ne sadrže nikakvu argumentaciju. Također, netačna je tvrdnja žalbi da se prvostepena presuda zasniva samo na iskazima oštećenih u predmetnoj stvari, jer su pored svjedoka oštećenih V. Š., C. L.1, C. I., C. H., H. I., C. A., saslušani u svojstvu svjedoka P. B., K. B., B. V., Z. E., C. R., V. N.1, V. M., R. Dž., A. N., V. R., A. E.2, D. M.2, M. S., D. A., pročitani iskazi iz istrage svjedoka C. Z. i C. L.2 koji su umrli, upravo na prijedlog odbrane saslušani svjedoci T. K., R. J., D. M., D. P., Š. M., V. Z., D. B., D. R.3 sin B., P. M.2, C. F., M. R., Š. D., V. N.2, Š. P. i V. S., te priložena materijalna dokumentacija, kako na prijedlog optužbe, tako i na prijedlog odbrane. Pri tome je neophodno ukazati da su iskazi svjedoka oštećenih V. Š., C. L.1, C. I., C. H., H. I., C. A., C. Z. i C. L.2 u izjašnjenju da su od strane optuženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D. bili premlaćivani, potvrđeni i drugim dokazima (objektivne i subjektivne prirode), izvedenim pred prvostepenim sudom. Stoga, ne stoje navodi žalbe da je prvostepeni sud zanemario svoju obavezu iz člana 15. ZKP FBiH u pogledu jednakog tretmana stranaka i branitelja.

Pravo na odbranu optuženih P. D. i V. D. po ocjeni ovog suda, nije povrijeđeno time što je prvostepeni sud odbio prijedlog odbrane optuženog P. D. za obavljanje uviđaja na licu mjesta i prijedlog za saslušanje naprijed navedenih svjedoka, odnosno prijedlog odbrane optuženog V. D. za provođenje medicinskog vještačenja na okolnosti mehanizma ozljeđivanja oštećenog C. L.1. Naime, odredba člana 15. ZKP FBiH podrazumijeva obavezu suda da objema strankama u postupku pruži jednake mogućnosti da izlože svoj predmet pod uvjetima koji ih ne stavlja u podređen položaj u odnosu na protivnu stranku, koja obaveza proizilazi i iz odredbe člana 6. stav 1. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (EKLJP), koja se odnosi na pravo optužene osobe da ispita svjedoke optužbe, kao i pravo na saslušanje svjedoka odbrane pod istim uvjetima koji važe za svjedoka optužbe, tj. prava koja predstavljaju temeljne elemente pravičnog suđenja. Međutim, navedena prava nisu apsolutna i neograničena, i sud koji vodi postupak mora imati određenu diskreciju u ocjeni da li bi izvođenje predloženih dokaza bilo relevantno za odluku u predmetnoj stvari ili ne, te tako sukladno ovlaštenjima iz odredbe člana 278. stav 2. ZKP FBiH, ako ocijeni da okolnosti koje stranka i branitelj žele da dokažu nemaju značaja za predmet ili da je ponuđeni dokaz nepotreban ili da je prilikom ispitivanja propušteno da se svjedok ispita na okolnosti na koje je ponovo predloženo njegovo ispitivanje, odbit će izvođenje takvog dokaza.

Nije sporno da je odbrana optuženih P. D. i V. D. izvođenjem pomenutih dokaza imala za cilj dokazati vlastite tvrdnje, odnosno opovrgavati vjerodostojnost iskaza određenih svjedoka. Postupajući u toj namjeri odbrana optuženog P. D. je predlagala obavljanje uviđaja na mjestu predmetnih dešavanja na okolnosti da li su svjedoci (nije precizirano koji) obzirom na mjesto gdje su se nalazili u koloni, mogli vidjeti dešavanja na sporednom putu za O. gdje je vršeno izvođenje i premlaćivanje oštećenih, kao i saslušanje u svojstvu svjedoka službenika policije, na okolnosti izvršenog saslušanja svjedoka u predmetnoj stvari, uz tvrdnje da su svjedoci u pogledu datih iskaza u istrazi bili iskonstruirani, dok je odbrana optuženog V. D. predlagala da se na okolnosti mehanizma nastanka navodne ozljede C. I., provede medicinsko vještačenje. Navedene prijedloge za izvođenje dokaza prvostepeni sud je odbio uz obrazloženje da se obzirom na protek vremena od predmetnih dešavanja (više od 25 godina) i okolnost da se izgled lica mjesta (prema iskazima svjedoka a i navodima odbrane ovog optuženog koji se ponavljaju i u žalbi), potpuno izmijenio, uviđajem na licu mjesta ništa od značaja za predmetnu stvar ne bi utvrdilo, da službenici policije a niti P. M.1, kako je to i sam naveo u svom iskazu, nemaju neposredna saznanja o predmetnom događaju i da je odbrana imala mogućnost, obzirom da je raspolagala zapisnicima o iskazima svjedoka iz istrage i iste koristila prilikom unakrsnog ispitivanja, isticanja prigovora u pogledu zakonitosti navedenih iskaza ukoliko je postojala sumnja u pravilnost i zakonitost izvođenja navedenih dokaza, kao i da je svjedok C. I. u svom iskazu naveo da ne posjeduje medicinsku dokumentaciju na okolnosti ozljeđivanja jer nije ni imao mogućnosti da se javi ljekaru, obzirom da je sa ostalim oštećenim sa brda ... prevezen u logor K.. Slijedom toga proizilazi da se odbijanjem navedenih prijedloga prvostepeni sud u potpunosti kretao u okviru ovlaštenja iz odredbe člana 278. stav 2. ZKP FBiH i time nije povrijedio pravo na odbranu optuženih P. D. i V. D., te tako počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH na koju se žalbama ukazuje. Ovo pogotovo što su u pobijanoj presudi dati jasni i određeni razlozi u pogledu činjeničnih utvrđenja koja proizilaze iz iskaza svjedoka koji su svjedočili na okolnosti iz tačke I izreke presude, odnosno, u pogledu ocjene i analize tih dokaza temeljem koje su isti prihvaćeni kao vjerodostojni.

Slijedom izloženog, proizilazi da pobijanom presudom nisu učinjene ni apsolutno, a niti relativno bitne povrede odredaba krivičnog postupka na koje se žalbama optuženih P. D. i V. D. i branitelja optuženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D. ukazuje, pa se žalbeni prigovori istaknuti u tom pravcu ukazuju neosnovanim.

Osporavajući pravilnost pobijanom presudom utvrđenog činjeničnog stanja, optuženi P. D. i njegov branitelj u žalbama navode da se pobijana presuda temelji isključivo na iskazima saslušanih svjedoka, koji su puni nelogičnosti i protivrječnosti, a uz to nisu potkrijepljeni niti jednim materijalnim dokazom. U prilog navedenim tvrdnjama u žalbi optuženog P. D. se navodi da je svjedok C. H. zvani „B.“ u svom iskazu naveo da je on, tj. optuženi sa još par vojnika njega i A. R. naknadno doveo na brdo ..., a što je

nelogično kada se ima u vidu udaljenost brda ... od R. kuće (najmanje 20 minuta) i izjašnjenje ostalih svjedoka o njegovom prisustvu na brdu ..., kao i da je nelogično, obzirom da je svjedok C. H. i sam naveo da je od udarca gubio svijest i da je na stomaku ležao, da je isti mogao vidjeti da drugi policajci i vojnici udaraju ljude, te da je njegov iskaz u izjašnjenju da je te prilike imao štake, suprotan iskazima ostalih svjedoka, koji bi ovu činjenicu potvrdili da su tačni navodi iz iskaza ovog svjedoka da je u vrijeme predmetnih dešavanja hodao uz pomoć štaka. Dalje se u žalbi optuženog P. D. navodi da se u vrijeme predmetnih dešavanja na brdu ... u koloni nalazilo 150 do 400 lica i da je nelogično, u situaciji kada su svi u koloni imali ruke na potiljku i bili sagete glave, da je svjedok R. Dž. u takvim okolnostima, te obzirom na mjesto u koloni gdje je stajao, mogao da vidi šta se na mjestu gdje su dovedeni, dešavalo, pogotovo kada se ima u vidu da je svjedok A. N. koji je stajao u koloni sa R. Dž. u svom iskazu naveo da iz te pozicije on nije mogao da vidi šta se tom prilikom na brdu ... dešavalo. Pri tome je optuženi naveo u žalbi i to, da je sud potpuno zanemario iskaz svjedoka odbrane V. Z. koji je naveo da je njega, tj. optuženog vidio na kraju kolone, iznoseći pri tome tvrdnje da on nije mogao biti istovremeno i na početku i na kraju kolone, te da je nelogično da se za vrijeme od oko 20 do 40 minuta koliko su predmetna dešavanja trajala, izvršio toliko radnji (privođenje, postrojavanje, prozivanje i navodno udaranje) kako su se to svjedoci u svojim iskazima izjašnjavali. U žalbi branitelja optuženog P. D. se navodi da prvostepeni sud nije mogao zasnivati presudu samo na iskazima saslušanih svjedoka ni zbog toga, jer su svjedoci, pozivajući se pri tome na iskaz svjedoka C. H. dat na glavnom pretresu, mijenjali svoje iskaze iz istrage, te da prvostepeni sud nije mogao na osnovu navoda iz iskaza svjedoka C. L.1 i Z. E., da je C. H. bio sav krvav i natečen, izvesti zaključak o osnovanosti činjeničnih tvrdnji iz optužnice, pogotovo kada se ima u vidu da se otok pojavljuje tek protekom nekog vremena od nanošenja udaraca.

Ovakvim žalbenim prigovorima, ne dovodi se u pitanje činjenična osnova pobijane presude. Prije svega, kada su u pitanju protivrječnosti u iskazima svjedoka na koje se ukazuje u žalbi optuženog P. D., navodima da je svjedok C. H. u svom iskazu naveo da je on tom prilikom na sebi imao plavu maskirnu uniformu, da je svjedok C. R. naveo da je on nosio maskirnu uniformu, dok je svjedok Z. E. naveo da je imao čohanu plavu uniformu, iako je prema navodima žalbe on tada nosio plavu ljetnu uniformu, ovaj sud nalazi neprihvatljivim žalbene tvrdnje optuženog da naprijed citirana izjašnjenja svjedoka u pogledu uniforme koju je optuženi kao pripadnik policije ... u vrijeme predmetnih dešavanja nosio, predstavljaju protivrječnosti u iskazima navedenih svjedoka zbog kojih bi bila dovedena u pitanje vjerodostojnost njihovih svjedočenja. Razlike u izjašnjenjima svjedoka o uniformi koju je optuženi tom prilikom nosio, osim što su zanemarljive, a i logične obzirom na okolnosti predmetnih dešavanja, ne odnose se na odlučne činjenice (identitet optuženog), obzirom da su svi svjedoci koji su se o predmetnim dešavanjima izjašnjavali, optuženog P. D., lično poznavali. Svjedok C. H. je u svom iskazu naveo da je u prvom dolasku vojske i policije ... od kuće odveden njegov brat L. i da su njega ostavili jer je zbog posljedica saobraćajne nezgode hodao sa

štakama, da je odmah iza toga njegovoj kući došao optuženi P. D. i njega i A. R. istjerao iz kuće i poveo prema koloni koja se kretala prema brdu ..., da mu je optuženi kada su došli blizu kolone izbio desnu štaku i istu polomio, a potom puškom izbio i lijevu štaku, pa je on čučnuo, da ga je potom dok je na proziv izlazio iz kolone D. R.1 sin M. cestara udario puškom od kog udarca je pao, nakon čega ga je L. zv. „C.“ zgrabio pod ruku i odveo prema mjestu odakle su se čuli jauci M. I. „B.“ i V. Š.. Naveo je da je na mjestu gdje je doveden zatekao „B.“ kako leži na zemlji, da su na isto mjesto dovedeni H. I., njegov brat L., C. Z., R. I., R. H. i C. M. zv. „H.“, s tim što se nije mogao izjasniti kojim redoslijedom su isti dovođeni, te su ih tu udarali u krugu optuženi P. D. i njemu nepoznati pripadnici vojske i policije ... i da je to trajalo oko pola sata, nakon čega su ih optuženi D. P. i ostali natjerali da pasu travu, glođu trnje i jedu smreku zbog čega su se osjećali poniženo. U iskazu navedenog svjedoka, suprotno tvrdnjama žalbi, nema nikakvih nelogičnosti, jer je iskaz svjedoka C. H. u izjašnjenju da se kretao uz pomoć štaka potvrđen i iskazima ostalih saslušanih svjedoka, s tim što je svjedok i sam naglasio da mu je optuženi P. D. izbio štake kada su došli blizu kolone, pa je i logično da svjedoci odbrane V. N.2 i R. J. na koje se optuženi poziva u žalbi, koji su bili pored kolone civila, nisu kod C. H. vidjeli štake. Kada je u pitanju realna djelatnost optuženog P. D., iskaz svjedoka C. H., potvrdili su svojim iskazom svjedok C. I., koji je naveo da je optuženi P. D. prvo prozvao M. I. zv. „B.“, da ga je tukao kundakom puške kako se ne može tući ni životinja i da se u tome u odnosu na ostale koji su učestvovali u tući, među kojima je bio i optuženi V. D., najviše isticao, da je „B.“ padao u nesvijest, da su ga polijevali vodom, da je plakao i molio da to ne čine, ali da nisu imali milosti. Nadalje, iskaz oštećenog C. H. potvrdili su svojim iskazima i svjedoci H. I., V. N., V. R., C. L.2 i H. S. koji su naveli da je optuženi D. P. prvog iz kolone izveo M. I. i da ga je tukao kundakom puške, rukama i nogama i da je prema iskazu svjedoka H. I., V. N.1 i C. L.2 u tome učestvovao i optuženi D. R.1 sin M. cestara, da ga je prema iskazu svjedoka H. I. optuženi P. D. udarao i palicom i da je I. bio sav krvav, jaukao, te svjedok C. R. koji je naveo da je vidio kada je optuženi P. D. izveo iz kolone M. I. i da je čuo kako I. govori „nemoj brate, nisam ti ništa uradio“ i svjedok R. Dž. koji je u svom iskazu, suprotno onom što se navodi u žalbi optuženog (da je ovaj svjedok vidio), naveo, da on nije vidio ko je tukao M. I., ali da je čuo po glasu kada je optuženi P. D. prozvao M. I. i V. Š., a potom čuo udaranje i jauke M. I. Da je optuženi P. D. udarao M. I., proizilazi to i iz iskaza svjedoka M. S., supruge oštećenog, koja je navela da je njen suprug kada ga je vidjela u septembru mjesecu u Z. bio za neprepoznati, vjerovatno od udaraca, da je od tada stalno bio bolestan, živčan i da nije mogao spavati, te da joj je isti rekao da je od strane optuženog P. D. bio prvi prozvan i da ga je D. udarao puškom. Sama činjenica da su svjedoci C. H., C. L.2 i H. S. bili izvedeni iz kolone na sporedni put, odnosno poljanu, gdje su bili izvedeni M. I. i V. Š. i gdje su sami bili udarani i da su se u svojim iskazima izjašnjavali o onome što se upravo na tom sporednom putu dešavalo, ukazuje na neutemeljenost žalbenih tvrdnji da sud iz iskaza saslušanih svjedoka nije mogao izvesti zaključak o krivnji optuženog, obzirom da prema navodima žalbi optuženog P. D. i njegovog branitelja svjedoci zbog živice pored puta nisu mogli

vidjeti šta se na mjestu gdje su oštećeni izvedeni, dešavalo. Pri tome je neophodno ukazati da ni iz iskaza svjedoka koji nisu izvođeni iz kolone na sporedni put, ne proizilazi da se zbog rastinja pored puta, općenito (neovisno od mjesta u koloni), nije moglo vidjeti šta se na mjestu gdje je vršeno izvođenje oštećenih dešavalo, te da su prema iskazima svjedoka neki od oštećenih udarani odmah nakon prozivanja, pri izvođenju iz kolone, tj, i prije nego što su isti odvedeni na sporedni put.

Žalbama optuženog P. D. i njegovog branitelja nije dovedena u pitanje ni vjerodostojnost iskaza svjedoka V. Š. u izjašnjenju da ga je iz kolone izveo optuženi P. D. koga je poznavao kao radnog kolegu iz rudnika gdje su skupa radili, da ga je optuženi odvođeci ga do sporednog puta gdje je prethodno otjerao „B.“ udarao kundakom puške u rebra i leđa, da mu se potom pridružio i optuženi D. R.1 sin M. koji ga je udarao palicom tako da mu je od udaraca jedno oko bilo zatvoreno, da ih je tom prilikom 12 iz kolone izvedeno i udarano i da ih je optuženi P. D. tjerao da jedu smreku i pasu travu, te da je tuča trajala do dolaska komandanta B. po čijem naređenju su njih 12 odvedeni u K.. Također, ovim žalbama nije dovedena u pitanje ni vjerodostojnost iskaza svjedoka V. N.1 koji je naveo da je njegovog brata Š. prozvao optuženi P. D. govoreći mu „kabadahijo izađi napolje“ i da ga je odmah sastavio puškom, da je Š. najviše tukao optuženi D. R.1 sin M., koji je imao zavrnutе rukave i tukao koga je stigao, te vjerodostojnost iskaza svjedoka V. M., C. I., R. Dž. i H. I. koji su naveli da je optuženi P. D. prozvao V. Š., da oni nisu vidjeli ko je istog tukao već da su samo čuli jauke, s tim da su svjedoci V. M. i H. I. u svojim iskazima naveli da im je kada su odvedeni u K., V. Š. rekao da ga je na brdu ... tukao optuženi P. D..

To što je svjedok V. M. u svom iskazu datom u istrazi na zapisnik Kantonalnog tužiteljstva BiH naveo da su iz kolone počeli da prozivaju neke od njih i odmah tu pred njima počeli udarati puškama, nogama, letvama i drugim predmetima, a da je isti u svom iskazu na glavnom pretresu rekao da je V. Š. prozvao optuženi P. D., suprotno tvrdnjama žalbe, ne ukazuje na nedosljednost u iskazu ovog svjedoka, a niti dovodi u pitanje vjerodostojnost njegovog svjedočenja, jer iz iskaza svjedoka iz istrage, a što je svjedok pojasnio i na glavnom pretresu, proizilazi da su i drugi pripadnici vojske i policije .... vršili prozivanje i da se svjedok u pogledu navedene okolnosti na zapisnik iz istrage o tome općenito izjašnjavao.

Kada je u pitanju iskaz svjedoka V. Š., u pokušaju da dovede u pitanje vjerodostojnost iskaza ovog svjedoka, branitelj optuženog P. D. je na glavnom pretresu prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka, kao potvrdu navoda da svjedok u iskazu iz istrage nije spominjao optuženog P. D., istom predočavao iskaz koji je svjedok V. Š. dao na zapisnik Kantonalnog tužiteljstva BiH KT RZ broj 123/06 u drugom predmetu, gdje se radilo o drugom osumnjičenom licu i za potpuno drugi događaj.

Međutim, jasno je da navedena izjava koju je branitelj predočavao svjedoku V. Š. nije mogla uopće biti korištena kao dokaz u predmetnoj stvari. Naime, radi se o izjavi koja je data izvan krivičnog postupka, i koja prema izričitim zakonskim odredbama nije mogla biti korištena kao dokaz ni u krivičnim postupcima koji su vođeni u vrijeme važenja ranijih procesnih zakona, a niti je to moguće prema odredbama sada važećeg procesnog zakona. Stoga je prvostepeni sud pravilno postupio kada takvu izjavu u konkretnom slučaju kao dokaz uopće nije niti cijenio.

Žalbom optuženog P. D., tačnije navodima da je svjedok C. I. u svom iskazu naveo da on, tj. optuženi tom prilikom u rukama nije imao nikakvu letvu, a da su svjedoci, braća V. u svojim iskazima naveli da ih je on udarao drvenom letvom, ne dovodi se u pitanje vjerodostojnost iskaza svjedoka C. I. ni u izjašnjenju o radnjama koje je optuženi P. D. u odnosu na njega lično poduzeo. Naime, nesporno je da je u predmetnom događaju učestvovalo više izvršilaca (vojske i policije ...) koji su, kako to proizilazi iz iskaza saslušanih svjedoka, pored oružja i oruđa imali na raspolaganju i druge predmete (gumene palice, drvene motke, vojni rap i sl.) koje predmete su jedni drugima radi upotrebe predavali, pa okolnost da je u dinamici predmetnog događaja neko od izvršioaca u jednom segmentu događaja, koristio jedne, a u drugom segmentu druge predmeta koje je imao na raspolaganju, ni na koji način ne dovodi u pitanje iskaz ovog svjedoka. Svjedok C. I. je u svom svjedočenju, potpuno jasno i određeno naveo da je njega iz kolone prozvao M. D., da je prošao kroz špalir gdje su ga udarali optuženi P. D. i V. D., da su potom iz kolone izvedeni i hadžija C. M., C. L.2, C. Z. i R. I. sajdzija, kome je optuženi P. D., što proizilazi i iz iskaza svjedoka D. M.2 koja se izjašnjavala o onom što joj je otac I. rekao, skinuo sat govoreći mu „taj ti sat više neće trebati“, a njegov iskaz u bitnom su potvrdili svojim iskazima i svjedoci C. L.1, V. N.1 i H. I.

Kada je u pitanju činjenična osnova pobijane presude branitelj optuženog D. R.1 sina M., citirajući iskaze svjedoka C. I., H. I., V. N.1, H. S., C. R., R. Dž., V. R., C. L.2 i M. S., u žalbi iznosi tvrdnje da prvostepeni sud iskaze navedenih svjedoka nije cijenio savjesno, brižljivo i u vezi sa drugim izvedenim dokazima saglasno odredbi člana 296. stav 2. ZKP FBiH, posebno pri tome ukazujući da samo tri od devet citiranih iskaza svjedoka (iskaz svjedoka H. I., V. N.1 i C. L.2) ukazuju na optuženog D. R.1 sina M. da je učestvovao u premlaćivanju M. I. i da su samo dva, od tri naprijed navedena svjedoka bila unakrsno ispitana, jer je iskaz svjedoka C. L.2, a koji je u međuvremenu umro, na glavnom pretresu pročitao i kao takav prema tvrdnjama žalbe, obzirom da ovaj svjedok nije unakrsno ispitan, nije ni mogao imati dokaznu snagu koju imaju iskazi svjedoka koje je odbrana imala mogućnost unakrsno ispitati. Pri tome u žalbi navodi, da sama činjenica da je jedino svjedok H. I. u svom iskazu naveo da su ih P. D. i D. R.1 sin M. natjerali da jedu travu, a da niko drugi od saslušanih svjedoka ovu činjenicu kada je u pitanju optuženi D. R.1 sin M., nije potvrdio, ukazuje na to da je ovaj svjedok lagao da je i D. R.1 sin M. udarao M. I. Nadalje je u žalbi naveo da je svjedok V. N.1 u svom iskazu naveo da je optuženi D. R.1 sin M. imao u rukama bukovu letvu, a da to niko

drugi od svjedoka nije vidio i da sama činjenica da na licu mjesta nije bilo nikakve drvene ograde ili građevine sem živice, ukazuje da predmetna letva nije mogla biti na mjestu događaja i da se iskazu svjedoka V. N.1 nije mogla pokloniti vjera. Da je optuženi D. R.1 sin M. tom prilikom tukao M. I., to bi prema tvrdnjama žalbe u svom iskazu navela supruga oštećenog, svjedok M. S..

Navedenim žalbenim prigovorima nije doveden u pitanje zaključak prvostepenog suda da je u premlaćivanju M. I. pored optuženog P. D. učestvovao i optuženi D. R.1 sin M..

Prije svega je neophodno ukazati da branitelj optuženog zanemaruje da se optuženi D. R.1 sin M. tereti za saizvršilaštvo u izvršenju krivičnog djela za koje je optužen. Citirajući iskaze saslušanih svjedoka (njih 9) branitelj daje selektivni prikaz navedenih iskaza, zanemarujući pri tome dijelove iskaza navedenih svjedoka u kojima su se isti izjašnjavali o saizvršilačkim radnjama svih optuženih, tačnije o onom što je prethodilo premlaćivanju, jer iz iskaza saslušanih svjedoka proizilazi da su svih 12 lica koji su izvedeni iz kolone, udarani i da se znalo da će lica koja budu izvedena iz kolone biti premlaćivana, odnosno izložena drugim oblicima nečovječnog postupanja, a što proizilazi iz iskaza svjedoka C. F., koji je naveo da je optuženi D. R.2 sin V. dok se kretao pored kolone civila govorio „koga da izvedem kad su sve moji ljudi“. Stoga, u situaciji kada je kod optuženog D. R.1 sina M. postojala svijest i volja o zajedničkom djelovanju na ostvarenju bića krivičnog djela, činjenica da optuženi u dinamici predmetnog događaja nije učestvovao u svakoj od radnji poduzetoj prema oštećenim koji su izvedeni na sporedni put (prozivanju, izvođenju iz kolone, premlaćivanju i slično), ne znači da optuženi D. R.1 sin M. nije poduzeo radnje za koje je pobijanom presudom oglašen krivim.

Iskazi svjedoka V. N.1 koji je naveo da je optuženi P. D. prozvao M. I. govoreći mu „kud si poslao svoju ženu, a ostao si da j... srpske žene“, da je M. I. dočekao D. R.1 sin M. cestara, da su ga R. i D. tukli nemilice, da je padao u nesvijest i da se gubio, da su ga polijevali vodom, da ga je D. udarao puškom, nogom i rukama, a R. nekom letvom, misli da je bukova, da je imao zavrnutu rukavu, da se umorio od tuče i bio sav mokar i da nije birao koga će tući, iskaz svjedoka C. L.2 koji je naveo da su M. I. udarali P. D. i Lj. zet, optuženi D. R.1 sin M. i Lj. sin zv. „M.“, da je I. padao u nesvijest i dolazio sebi i iskaz svjedoka H. I. koji je naveo da je M. I., nakon što ga je D. prozvao, udaran palicom, kundakom puške i da je bio sav krvav, te da su D. i R. Lj. zet naredili da se jede trnje i pase trava, davali su i po ocjeni ovog suda dovoljno uporišta prvostepenom sudu za izvođenje zaključka da je optuženi D. R.1 sin M. zajedno sa optuženim P. D. učestvovao u premlaćivanju oštećenog M. I..

Svjedoci koji su se u vezi premlaćivanja oštećenog M. I. izjašnjavali, optuženog D. R.1 sina M. su lično poznavali kao sina M. cestara, odnosno kao zeta Lj., pa kako su u svojim iskazima, a koji nisu mogli biti dovedeni u sumnju u žalbi iznesenim

subjektivnim stavom branitelja da optuženi R. nije mogao imati letvu i istom vršiti premlaćivanje M. I., obzirom da na licu mjesta nije bilo nikakve drvene ograde, potpuno jasno i određeno naveli da je optuženi D. R.1 sin M. učestvovao u premlaćivanju oštećenog M. I., nije ni bilo razloga da sud navedene iskaze svjedoka kao vjerodostojne ne prihvati. Okolnost da neki od svjedoka u svojim iskazima nisu ukazali na optuženog D. R.1 sina M. (mada to svojim iskazima nisu isključili), ni na koji način, pogotovo kada se ima u vidu da obzirom na mjesto na kojem su se nalazili u koloni svjedoci nisu ni imali jednaku mogućnost opažanja, ne dovodi u pitanje iskaze svjedoka H. I., V. N.1 i C. L.2 i zaključke prvostepenog suda koji se zasnivaju na navedenim iskazima.

Kada je u pitanju premlaćivanje oštećenog V. Š., branitelj optuženog D. R.1 sina M., citirajući iskaze svjedoka V. Š., C. I., V. M., R. Dž., B. V. i H. I. u žalbi navodi da se iz iskaza ovih svjedoka van svake razumne sumnje u to, ne može izvesti zaključak da je optuženi D. R.1 sin M. učestvovao u premlaćivanju V. Š. i da je prvostepeni sud po pravilima o saizvršilaštvu, sve radnje koje je prema V. Š. poduzeo optuženi P. D., pripisao optuženom D. R., te da je u takvoj situaciji u pogledu visine izrečene kazne trebao napraviti distinkciju i optuženom D. R.1 sinu M. izreći blažu kaznu u odnosu na optuženog P. D..

Ovi žalbeni navodi branitelja D. R.1 sina M. nisu osnovani.

Prije svega ne stoje žalbene tvrdnje branitelja optuženog da iskazi svjedoka na koje se branitelj u žalbi poziva, nisu davali valjanu osnovu prvostepenom sudu za izvođenje zaključka da je u premlaćivanju oštećenog V. Š., pored optuženog P. D., učestvovao i optuženi D. R.1 sin M.. Naime, svjedok oštećeni V. Š. je u svom iskazu naveo da ga je nakon što je izveden iz kolone optuženi P. D. kojeg od ranije poznao, udario kundakom puške u rebra i leđa sve do sporednog puta gdje je otjerao M. I., da se optuženom P. D. tada pridružio i D. R.1 sin M. koji ga je tukao palicom i da su ga obojica nastavili udarati tako da mu je jedno oko bilo zatvoreno, kojom prilikom ih je D. natjerao da jedu smreku i pasu travu, pa u situaciji kada je iskaz svjedoka oštećenog u izjašnjenju da ga je tom prilikom tukao D. R.1 sin M., u cijelosti potvrđen i iskazom svjedoka V. N.1 koji je naveo da je njegovog brata pored P. D. koji ga je odmah po izvođenju iz kolone kako je naveo, sastavio puškom, udario, i to najviše, D. R.1 sin M. cestara koga je on dobro poznao iz rudnika gdje su skupa radili i koji je tom prilikom imao zavrnutu rukavu i nije birao koga će sve tući, ali i iskazima ostalih saslušanih svjedoka koji su se izjašnjavali o radnjama optuženih P. D. i D. R.1 sina M. kao saizvršioca (prozivanje, izvođenje iz kolone i odvođenje na mjesto gdje je vršeno premlaćivanje), bez osnova je žalbeni prigovor branitelja da nema dovoljno dokaza o učešću ovog optuženog u premlaćivanju oštećenog V. Š..

Žalbom branitelja optuženog D. R.1 sina M. se potom osporava iskaz svjedoka H. I., prvo navodima da je netačna tvrdnja svjedoka da je sa optuženim bio radni kolega, jer

prema žalbenoj interpretaciji optuženi kao nadzornik u rudniku nije imao nikakvog kontakta sa rudarima i to što je radio u istoj firmi sa svjedokom ne znači da su bili radne kolege i da su se poznavali, a potom navodima da je ovaj svjedok naveo da ga je optuženi tukao policijskom palicom i vojničkim rapom, iako prema tvrdnjama žalbe optuženi kao pripadnik vojske ... nije imao palicu, a niti je kao vozač komadanta bataljona dužio rap, već samo automatsku pušku.

U pogledu prigovora branitelja optuženog D. R.1 sina M. kojim se nastoji dovesti u pitanje iskaz svjedoka H. I., izjašnjenjem svjedoka o predmetima kojim ga je optuženi udario, ocjenjujući navedeni prigovor neosnovanim, ovaj sud upućuje na razloge koji su dati u pogledu identičnih prigovora branitelja optuženog P. D. na strani 12. četvrti pasus obrazloženja presude. Neprihvatljiv je i prigovor žalbe kojim branitelj vlastitim interpretacijama i konstrukcijama nastoji dovesti u pitanje identitet optuženog. Naime, svjedok H. I. je u svom iskazu potpuno jasno i određeno naveo da je optuženog D. R.1 sin M. od ranije dobro poznao, jer su bili radne kolege i radili zajedno u rudniku, te da zna i oca optuženog koji je bio cestar. Naveo je da ga je tom prilikom iz kolone prozvao optuženi D. R.1 sin M., da ga je prvo tukao palicom po glavi psujući mu balijsku majku, da je od udaraca imao čvorugu na glavi veličine jajeta i da se gubio, da su ga potom bacili u kanal gdje ga je D. R.1 sin M. po leđima udario rapom u kojem su bili okviri od metaka i da mu se tu pridružio i njegov šura B. M.2 zv. „M.“ koji ga je udario u donji dio vilice i izbio mu dva zuba.

Branitelj optuženog D. R.1 sina M. u nastojanju da dovede u pitanje vjerodostojnost iskaza svjedoka C. H. u izjašnjenju da je optuženi D. R.1 sin M. učestvovao u njegovom premlaćivanju, u žalbi iznosi tvrdnje da je prvostepeni sud iskaz svjedoka C. H. selektivno prezentirao iznoseći pri tome samo one dijelove iskaza koji optuženog inkriminiraju, te da je potpuno zanemario iskaze svjedoka koji su naveli da nisu čuli, odnosno da nisu vidjeli da je optuženi D. R.1 sin M. učestvovao u premlaćivanju C. H., pri čemu je branitelj posebno ukazao na iskaz svjedoka Z. E. koji je naveo da D. R.1 sin M. njega nije tukao i iskaz svjedoka C. L.1 koji je naveo da je optuženi D. R.1 sin M. njega tukao, a da pri tome nije naveo da je ovaj optuženi tukao njegovog brata C. H.. U nastojanju da opovrgne iskaz svjedoka C. H., branitelj optuženog je u žalbi naveo da je svjedok C. H. u svom iskazu naveo da ga je tom prilikom optuženi D. R.1 sin M. udario puškomitraljezom, iako je puškomitraljez nosio njegov šura B. M.2 zv. „M.“, dok je optuženi dužio automatsku pušku, čime je prema tvrdnjama žalbe svjedok htio da krivnju B. M.2, pripiše optuženom.

Ovim navodima žalbe nije umanjena vrijednost svjedočenja oštećenog C. H.. U vezi sa naprijed istaknutim žalbenim prigovorima prije svega je neophodno ukazati da predmet utvrđenja u predmetnoj stvari nije bilo da se utvrdi ko nije tukao, odnosno ko nije vidio da je optuženi D. R.1 sin M. tukao oštećenog, već naprotiv, ko je vršio premlaćivanje oštećenog C. H., kao i da sud nije bio u obavezi prezentirati cjelokupnu sadržinu iskaza

saslušanih svjedoka, nego samo one dijelove koji su relevantni za predmetnu stvar. Stoga u situaciji kada je sud prezentirao iskaz svjedoka C. H. u njegovom izjašnjenju da ga je prozvao i iz kolone izveo optuženi V. D., da ga je odmah potom optuženi D. R.1 sin cestara M. udario puškomitraljezom od kog udarca je pao na zemlju i nije se mogao okrenuti, da su ga potom odveli na mjesto gdje su bili izdvojeni i drugi civili i gdje su ga sa ostalim civilima puškama i palicama nastavili udarati tako da je gubio svijest i bio sav krvav i da su ih tjerali da pasu travu, koji iskaz su svojim iskazima potvrdili i svjedoci C. A., C. I. i R. Dž., kao i svjedok C. L.1 koji se izjašnjavao o povredama koje je na tijelu C. H. vidio, onda takav iskaz ne mogu dovesti u pitanje navodi žalbe, da svjedoci na koje je branitelj ukazao u žalbi nisu vidjeli da je optuženi učestvovao u premlaćivanju oštećenog C. H.. To što neki od svjedoka, obzirom na mjesto gdje su se nalazili u koloni koja je prema iskazima svjedoka bila dugačka oko 200 metara, nisu imali ili nisu imali u dovoljnoj mjeri preglednost mjesta (sporednog puta prema O.) gdje su izvođeni civili i što nisu mogli vidjeti ko je vršio premlaćivanje oštećenog C. H., ne znači da premlaćivanje nije izvršeno, a što je ujedno i odgovor na navode iz žalbe, da svjedok C. L.1 koji je u svom iskazu naveo da ga je optuženi D. R.1 sin M. tukao, nije vidio da je optuženi tukao i njegovog brata C. H., pri čemu je neophodno naglasiti i to, da iz iskaza saslušanih svjedoka proizilazi da nisu svi oštećeni u isto vrijeme na sporedni put bili izvedeni, da je izvođenje bilo pojedinačno, ali da je u određenim slučajevima i više oštećenih istovremeno premlaćivano. Obzirom da iz iskaza saslušanih svjedoka, a što i nije sporno u predmetnoj stvari, proizilazi da su u predmetnom događaju samo oni civili koji su izvedeni iz kolone (njih dvanaest) bili premlaćivani, logično je onda da svjedok Z. E. na kojeg se žalba poziva, nije ni bio premlaćivan jer nije ni izvođen iz kolone.

Prigovorima koji su identični onim koje je branitelj optuženog D. R.1 sina M. istakao osporavajući iskaz svjedoka C. H., tj prezentiranjem iskaza svjedoka koji nisu vidjeli da je ovaj optuženi nekog tukao, branitelj optuženog nije doveo u pitanje ni iskaz svjedoka oštećenog C. L.1, pa ovaj sud u pogledu navoda žalbe u ovom dijelu, upućuje na razloge koji su izneseni u vezi sa žalbenim prigovorima iznesenim pri osporavanju iskaza svjedoka C. H. (strana 15. zadnji pasus obrazloženja presude). Uporište za zaključak da je optuženi D. R.1 sin M. učestvovao u premlaćivanju ovog oštećenog, prvostepeni sud je imao ne samo u iskazu svjedoka C. L.1 koji je optuženog lično poznavao, već i iskazima svjedoka V. N.1 i C. H., koji su navedeno svjedočenje u bitnom potvrdili.

Žalbene navode branitelja optuženog D. R.1 sina M., kojima branitelj pozivanjući se na iskaze svjedoka koji su naveli da nisu vidjeli da je optuženi D. R.1 sin M. u predmetnom događaju na brdu ... nekoga tukao, iznosi tvrdnje da se odluka o krivnji ovog optuženog temelji na indicijama i da prvostepeni sud nije izvan svake razumne sumnje utvrdio da je optuženi učestvovao u premlaćivanju civila, te da je prvostepeni sud sumnju u pogledu postojanja neke činjenice, trebao riješiti na način koji je povoljniji za optuženog, tj. primjenom principa „in dubio pro reo“, ovaj sud ocjenjuje

neprihvatljivim, obzirom da prvostepeni sud, kako to proizilazi iz naprijed izloženog, nije bio u sumnji u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja predmetnog krivičnog djela, pa nije ni bilo mjesta primjeni načela „in dubio pro reo“ u smislu člana 3. stav 2. ZKP FBiH.

Osporavajući pravilnosti pobijanom presudom utvrđenog činjeničnog stanja, optuženi V. D. i branitelj ovog optuženog u žalbama najprije ukazuju da je prvostepeni sud odluku o krivnji optuženog V. D. temeljio samo na iskazima svjedoka C. I., C. H., V. N.1 i C. A. koji svojim svjedočenjem optuženog inkriminiraju, dok je zanemario iskaze brojnih svjedoka (njih 35) koji u bilo kom kontekstu činjenica koje čine obilježje predmetnog krivičnog djela optuženog V. D. i ne pominju. S tim u vezi navode da su iskazi navedenih svjedoka nekonkretizirani, puni protivrječnosti, a i međusobne nedosljednosti kada su u pitanju iskazi dati u istrazi i na glavnom pretresu, ukazujući pri tome posebno na iskaz svjedoka C. I. i njegovo izjašnjenje o radnjama koje je ovaj optuženi prema njemu poduzeo i okolnostima povređivanja. Tako koncipiranim žalbenim prigovorima, optuženi V. D. i njegov branitelj ukazuju da se u konkretnom slučaju radi o protivrječnostima u iskazima svjedoka C. I., C. H., V. N.1 i C. A. koje su od odlučnog značaja i da je prvostepeni sud pogriješio kada je poklonio vjeru iskazima navedenih svjedoka.

Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud na strani 23. pasus drugi, cijenio određene nedosljednosti u iskazima navedenih svjedoka, te pravilno zaključio da s obzirom na sve okolnosti na koje se u tom dijelu pobijane presude pozvao, da navedene razlike i ne predstavljaju protivrječnosti u iskazima navedenih svjedoka. Kada su u pitanju navodne razlike u iskazu svjedoka oštećenog C. I., pojašnjenjima datim na glavnom pretresu u pogledu njegovog poimanja, maltretiranja, odnosno tuče, kao i pojašnjenjem da je iz usta i nosa krvario od udaraca koje je tom prilikom zadobio, a ne od ozljede od noža (bajonet), svjedok je otklonio određene nejasnoće u iskazima. Pri tome je neophodno imati u vidu okolnosti predmetnih dešavanja i činjenicu da su se svjedoci nalazili u dugačkoj koloni sa pognutim glavama prema zemlji i da obzirom na mjesto gdje su se nalazili u koloni nisu imali jednaku mogućnost opazanja, pa je nerealno i očekivati da su na identičan način reproducirali sve detalje predmetnih dešavanja.

Kada su u pitanju činjenična utvrđenja i odluka o krivnji optuženog V. D., prvostepeni sud je prvenstveno imao u vidu iskaz svjedoka oštećenog C. I. koji je naveo da je njega iz kolone prozvao i prvi udario M. D., da su ga potom rukama i nogama udarali njegove komšije P. D. i V. D. od kojih udaraca mu je iz usta i nosa tekla krv, da su ga odveli na mjesto gdje su izvođeni civili i gdje je vidio M. I. koji je ležao sav u krvi i jaukao i V. Š. koga su takođe udarali, da je u jednom momentu dok su ga udarali, V. D. iza pojasa izvadio bajonet i stavio mu pod vrat pa je on drhtao i od straha na prstima se od zemlje podizao, te da je vidjevši to optuženi D. R.2 sin V. pritrčao i V. D. strgnuo ruku u kojoj

je držao nož pa ga je nož malo zaparao, te iskaz svjedoka V. N.1 koji je naveo da je vidio kada je V. D. koga je lično poznavao C. I. donio nož pod vrat i kada ga je D. R.2 sin V. udario po ruci u kojoj je držao nož, iskaz svjedoka C. H. koji je naveo da je njega iz kolone prozvao V. D. pa je odveden na sporedni put gdje su ga sa ostalim izvedenim iz kolone u krugu tukli puškama i palicama a potom tjerali da pase travu i iskaz svjedoka C. A. koji je naveo da mu je otac (C. M.) pričao da ga je pored ostalih tukao i optuženi V. D..

Zaključak prvostepenog suda da je optuženi V. D. kritične prilike učestvovao u premlaćivanju civila, nije doveden u pitanje navodima žalbi optuženog V. D. i branitelja optuženog da je nelogično da sem naprijed navedenih svjedoka, niko drugi od svjedoka nije vidio, odnosno čuo, da je ovaj optuženi prema civilima poduzimao radnje za koje se isti tereti. Obzirom da je identične prigovore u žalbi isticao i branitelj optuženog D. R. o kojim prigovorima se ovaj sud već izjasnio na strani 15. pasus drugi, to se u pogledu navedenih žalbenih prigovora optuženog V. D. i njegovog branitelja, upućuje na razloge koje je ovaj sud iznio na strani 15. pasus drugi obrazloženja ove presude.

Iz navedenih razloga ovaj sud nalazi da se neosnovano žalbama optuženih P. D. i V. D. i branitelja optuženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D. osporava pravilnost pobijanom presudom utvrđenog činjeničnog stanja.

Pobijajući prvostepenu presudu zbog povrede Krivičnog zakona, branitelj optuženog P. D. u žalbi navodi da se u radnjama optuženog P. D. ne stiču obilježja krivičnog djela ratnog zločina obzirom da na području sela ..., ... i drugim susjednim naseljima, tokom cijele 1992. godine nije bilo oružanih sukoba, izuzev kraćih oružanih sukoba u gradu S. M. i ozbiljnijih sukoba oko naselja ... i ....

U vezi sa navedenim žalbenim prigovorima je neophodno ukazati da se pojam oružanog sukoba ne izjednačava sa pojmom borbenih dejstava, jer ovi pojmovi u krivičnompravnom smislu nisu sinonimi, pa je postojanje oružanog sukoba kao bitnog obilježja krivičnog djela ratni zločin moguće i na prostoru gdje se ne odvijaju borbeni dejstva, jer područje na kojem se konkretno odvijaju borbe, ne poklapa se nužno sa geografskom zonom na koju se primjenjuje ratno pravo. Ono se primjenjuje na čitavoj teritoriji zaraćenih država, odnosno, u slučaju internih oružanih sukoba, na čitavoj teritoriji pod kontrolom jedne od zaraćenih strana, nezavisno od toga da li se na tom mjestu stvarno vode borbe, sve do zaključenja mira, ili, u slučaju unutarnjih sukoba, sve dok se ne pronađe mirno rješenje. Dakle, kršenja zakona i običaja ratovanja mogu se počinuti u vrijeme i na mjestu gdje se ne vode nikakve borbe. Slijedom naprijed navedenog, teritorijom zahvaćenom oružanim sukobom ima se smatrati ona teritorija na kojoj se život ne odvija na način na koji bi se inače odvijao u stanju mira, pa kako je u konkretnom slučaju upravo takva situacija postojala i na području S. M., što nedvojbeno proizilazi iz iskaza saslušanih svjedoka, prvenstveno svjedoka optužbe D. A., C. A. i R.

Dž. a i svjedoka odbrane D. M., R. J., D. P. iz kojih je vidljivo da je područje S. M. bilo pod kontrolom vojske i policije ..., da je bošnjacima bilo ograničeno kretanje, da su se morali kriti, da su odvođeni na ispitivanja i zatvarani, te napuštali svoje domove iz straha za vlastitu sigurnost, neovisno od toga što se konkretno na području sela ... i ... nisu vodile oružane borbe između armije R BiH i vojske RS, onda se ne mogu prihvatiti žalbeni prigovori branitelja optuženog P. D. o nepostojanju oružanog sukoba kao bitnog obilježja predmetnog krivičnog djela.

Nadalje, žalbama branitelja optuženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D. se ukazuje da dokazi izvedeni u postupku pred prvostepenim sudom, nisu davali dovoljno uporišta prvostepenom sudu za izvođenje zaključka da se u konkretnom slučaju radilo o kriminogenoj aktivnosti koja obzirom na intenzitet, dužinu trajanja i posljedice po žrtvu, predstavlja teško kršenje pravila međunarodnog prava. S tim u vezi u žalbi branitelja optuženog D. R.1 sina M. se iznose tvrdnje da u predmetnom događaju niko od civila nije ubijen ili osakaćen, dok se u žalbama branitelja optuženih P. D. i V. D. navodi da element mučenja predstavlja nanošenje teške tjelesne ili duševne boli ili patnji, dok element nečovječnog postupanja predstavlja nanošenje teških duševnih ili tjelesnih patnji, te da radnje za koje se optuženi predmetnom optužnicom terete, pod pretpostavkom i da su te radnje od strane optuženih doista i poduzete, one ne zadovoljavaju pravne standarde mučenja i nečovječnog postupanja da bi predstavljale obilježja krivičnog djela iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, a niti postupanje suprotno Ženevskoj konvenciji o zaštiti civilnog stanovništva za vrijeme rata, jer oštećeni nisu zadobili teške tjelesne ozlijede, a niti su pretrpjeli teške boli i patnje.

Nisu osnovani ni ovi žalbeni prigovori branitelja optuženih.

Naime, iz obrazloženja pobijane presude (strana 39. zadnji pasus i strana 40. prvi i drugi pasus) proizilazi da je prvostepeni sud pozivajući se pri tome na dokaze izvedene u prvostepenom postupku, prvenstveno iskaze svjedoka oštećenih, koje je ocijenio vjerodostojnim i kao takve prihvatio, naveo sasvim jasne i za ovaj sud prihvatljive razloge, zbog čega nalazi da su optuženi P. D., kao pripadnik milicije MUP-a i optuženi D. R.1 sin M. i V. D., u svojstvu pripadnika vojske ..., naprijed opisanim radnjama (premlaćivanjem i povredom ličnog dostojanstva - uvredljivim i ponižavajućim postupcima), poduzetim prema civilima bošnjačke nacionalnosti u okviru vojne akcije izvođenja muškaraca bošnjačke nacionalnosti iz njihovih domova iz sela ... i ..., općina S. M. i njihovog prisilnog sprovođenja postrojenih u koloni sa rukama podignutim iznad glave i pognutim glavama na brdo ..., kršili pravila međunarodnog prava. Pri tome je prvostepeni sud imao u vidu da je iz kolone u kojoj se nalazilo 150 do 200 civila bošnjačke nacionalnosti izdvojeno 12 civila, da su udarani rukama, nogama, na kojima su imali vojničke čizme, palicama, puškama, te raznim drugim predmetima, da su udarci, a kako to proizilazi iz iskaza oštećenih kao i iskaza drugih saslušanih svjedoka, bili takvog intenziteta da su izdvojeni civili padali, da su bili krvavi, da su pojedini od

njih gubili svijest, da su ih polijevali vodom, da su jaukali, plakali i molili da ih više ne tuku, te da se povreda ličnog dostojanstva i naročito uvredljivo i ponižavajuće postupanje manifestovalo u tome, što je svim izdvojenim civilima naređeno „da pasu travu i brste smreku“, na način da su morali leći na zemlju i ustima, a ne rukama trgati - pasti travu i smreku. Kod ovakvih utvrđenja a koja podnesenim žalbama nisu dovedena u pitanje, žalbeni prigovori da oštećeni ne posjeduju medicinsku dokumentaciju o ozljeđivanju, ni u kom slučaju ne mogu upućivati na zaključak da izdvojeni civili nisu zadobili povrede, odnosno da udarci nisu bili takvog intenziteta da bi se mogli podvesti pod nečovječno postupanje. Ovo pogotovo kada se ima u vidu da su izdvojeni civili, kako to proizilazi iz iskaza saslušanih svjedoka, sa brda ... autobusom prevezeni u logor „K.“, da su tu zadržani nekoliko dana, da nisu imali mogućnost da se jave ljekaru, a da nakon izlaska iz logora to nisu ni smjeli, obzirom na situaciju u kojoj su se nalazili, tj. da je na predmetnom području apsolutnu vlast imala vojska i druge strukture Republike Srpske. Radnje opruženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D., poduzete prema civilima bošnjačke nacionalnosti tokom njihovog prisilnog sprovođenja na brdo ..., a potom izvođenja iz kolone na sporedni put gdje su bili premlaćivani i na razne načine mučeni, zbog kojih su i po ocjeni ovog suda oštećeni trpjeli teške tjelesne i duševne boli i poniženja, kako je to pravilno ocijenio i prvostepeni sud, predstavljaju kršenje odredbe člana 3. stav 1. tačka a) i c) Ženevske konvencije o zaštiti civilnog stanovništva za vrijeme rata, a što i jeste u osnovi inkriminacije krivičnog djela iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog KZ SFRJ.

Stoga se neosnovano žalbama branitelja optuženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D. ukazuje da je pobijanom presudom učinjena povreda krivičnog zakona.

Optuženi V. D. je u podnesenoj žalbi takođe kao žalbeni osnov označio povredu krivičnog zakona, međutim, obzirom da u žalbi nije navedeno u čemu se ta povreda ogleda, zbog te svoje paušalnosti, od strane ovog suda navedeni žalbeni osnov nije mogao biti ispitan. Ispitujući pobijanu presudu po službenoj dužnosti u smislu odredaba člana 321. ZKP FBiH, ovaj sud nije našao da je na štetu optuženog povrijeđen Krivični zakon.

Kada je u pitanju činjenično stanje koje se odnosi na tačku II izreke pobijane presude, osporavajući pravilnosti činjeničnih utvrđenja prvostepenog suda, kantonalna tužiteljica u žalbi navodi da je prvostepeni sud pogrešno cijenio izvedene dokaze, što je rezultiralo pogrešno utvrđenim činjeničnim stanjem i pogrešnim zaključkom da optuženi D. R.2 sin V. nije počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog KZ SFRJ za koje optužen. S tim u vezi u žalbi navodi da je prvostepeni sud pogrešno cijenio iskaze svjedoka C. L.1, C. H., V. N.1, V. M. i V. R., navodeći da su iskazi navedenih svjedoka davali dovoljno uporišta prvostepenom sudu za izvođenje zaključka da je optuženi D. R.2 sin V. aktivno dao svoj doprinos u izvođenju civila iz kolone i njihovom zlostavljanju i da je kod istog postojala

svijest i volja o zajedničkom djelovanju na ostvarenju bića predmetnog krivičnog djela, a što daje osnova za zaključak da je isti djelovao kao saizvršilac u izvršenju predmetnog krivičnog djela.

Žalbene tvrdnje kantonalne tužiteljice ovaj sud nije mogao prihvatiti, jer nemaju uporišta u izvedenim dokazima.

Prije svega je neophodno ukazati da je sud dužan u skladu sa odredbom člana 296. stav 2. ZKP FBiH cijeniti svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim izvedenim dokazima i na osnovu takve ocjene izvesti zaključak da li je neka činjenica dokazana. Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud cijenio, ne samo iskaze svjedoka na koje se ukazuje žalbom kantonalne tužiteljice, nego i sve druge dokaze izvedene tokom postupka, i to pojedinačno i u međusobnoj vezi i sa dovoljno pažnje izvršio analizu izvedenih dokaza iznoseći rezultate te analize, a potom na dovoljno jasan način prikazao, zašto se nemože prihvatiti utvrđenim da je optuženi D. R.2 sin V. počinio krivično djelo za koje se tereti. To svoje uvjerenje da nema pouzdanih dokaza da je ovaj optuženi počinio predmetno krivično djelo, prvostepeni sud je zasnovao na činjenicama koje, i po ocjeni ovog suda, pružaju pouzdan osnov za takav zaključak.

Kada su u pitanju činjenične tvrdnje iz optužnice u odnosu na optuženog D. R.2 sin V., prvostepeni sud je imao u vidu iskaze svjedoka na koje se žalba poziva, tj. iskaze svjedoka C. L.1 i C. H. koji su naveli da je njih iz kolone prozvao, odnosno prema iskazu C. L.1 izveo optuženi D. R.2 sin V. i to prema iskazu svjedoka C. H., zajedno sa V. D., te iskaze svjedoka V. N.1, V. M. i V. R. iz kojih proizilazi da je optuženi D. R.2 sin V. prolazeći pored kolone kundakom puške udario V. S.. Međutim, prvostepeni sud je pri ocjeni navedenih iskaza imao u vidu nedosljednosti u navedenim iskazima, jer svjedok C. L.1 optuženog D. R.2 sina V. u iskazu datom u istrazi nije ni pomenuo, kao i protivrječnosti navedenih iskaza sa iskazima ostalih saslušanih svjedoka, kako svjedoka odbrane, tako i svjedoka optužbe, koji su naveli da optuženi D. R.2 sin V. nije udario kundakom puške V. S., a niti je učestvovao u izvođenju iz kolone i premlaćivanju civila na brdu ... Dovodeći u vezu iskaze svjedoka C. L.1, C. H., V. N.1, V. M. i V. R. na koje se žalba poziva, sa iskazom svjedoka R. Dž. koji je naveo da je C. H. iz kolone prozvao optuženi P. D., iskazom svjedoka A. N. koji je naveo da je V. S. udario D. L. zv. C., i iskazom svjedoka T. K. koji je naveo da je bio u koloni zajedno sa V. S. i da je S. kundakom puške udario B. M.2 zv. M., što su svojim iskazima potvrdili i Š. M. i C. F., te u vezu sa iskazom svjedoka C. I. koji je naveo da je optuženi D. R.2 sin V. kada mu je optuženi V. D. stavio nož pod vrat pritrčao i V. D. odgurnuo ruku u kojoj je držao nož i iskazom svjedoka C. F. u izjašnjenju da je optuženi D. R.2 sin V. dok je prolazio pored kolone rekao „koga ću izvesti, sve su moji ljudi“, da je nabrajao imena I., A., F., Š., M. i potom prošao, prvostepeni sud je i po ocjeni ovog suda pravilno zaključio da van svake razumne sumnje u to nije dokazano da je optuženi D. R.2 sin V. počinio krivično djelo za koje se tereti, te je pravilno postupio kada je optuženog D. R.2 sina V.

postupajući u smislu odredbe člana 3. stav 2. ZKP FBiH (načelo in dubio pro reo), primjenom odredbe člana 299. tačka c) ZKP FBiH, oslobodio od optužbe.

Stoga se neosnovanom ukazuje i žalba kantonalne tužiteljice kojom se prvostepena presuda pobija zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Ovaj sud je ispitao pobijanu presudu i u odluci o kazni, kako u okviru žalbenih navoda kantonalne tužiteljice, gdje se u žalbi iznose tvrdnje da je prvostepeni sud pri izricanju kazne optuženim, prenatlašen značaj dao olakšavajućim okolnostima utvrđenim na strani optuženih, dok nije dao adekvatan značaj otežavajućim okolnostima utvrđenim na strani opruženih, kako onim koje je cijenio, tako i onim koje je propustio da cijeni, tako i u okviru navoda žalbe optuženih P. D. i V. D. i branitelja optuženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D., gdje se u žalbama (bez konkretizacije), iznose tvrdnje da su kazne zatvora pobijanom presudom optuženim prestrogo odmjerene. Pri tome je ovaj sud našao da su neprihvatljivi žalbeni prigovori kantonalne tužiteljice da je kazna izrečena pobijanom presudom optuženim P. D., D. R.1 sinu M. i V. D. blaga i da nije bilo mjesta ublažavanju kazne ispod zakonom propisanog minimuma kazne, dok je nasuprot tome ocijenio osnovanim navode žalbe optuženih P. D. i V. D. i branitelja optuženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D. kada je u pitanju kazna zatvora izrečena pobijanom presudom optuženim. Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud prilikom odmjeravanja kazne optuženim, kao olakšavajuće okolnosti na strani optuženih cijenio njihove lične i porodične prilike, raniju neosuđivanost i činjenicu da je od izvršenja krivičnog djela proteklo više od 25 godina, dok je kao otežavajuću okolnost na strani optuženih cijenio okolnost da su predmetne radnje poduzimane prema 12 civila, pa je ocjenom svih tih okolnosti, uzimajući pri tome u obzir i stepen krivnje optuženih i jačinu povrede zaštićenog dobra, optuženim P. D. i D. R.1 sinu M. za počinjeno krivično djelo izrekao kazne zatvora u trajanju od po četiri godine, a optuženom V. D. kaznu zatvora u trajanju od dvije godine i šest mjeseci. S tim u vezi ovaj sud nije mogao prihvatiti žalbeni prigovor kantonalne tužiteljice da je prvostepeni sud kao otežavajuću okolnost na strani optuženih trebao cijeliti iskazanu bezobzornost pri izvršenju krivičnog djela, jer se radi o okolnosti koja ulazi u samo obilježje predmetnog krivičnog djela, kao i izostanak pokajanja optuženih zbog učinjenog krivičnog djela, obzirom da su optuženi negirali izvršenje djela (pravilo da se poricanje djela ne može cijeliti otežavajućom okolnosti). Nije po ocjeni ovog suda prihvatljiv ni žalbeni prigovor kantonalne tužiteljice da je optuženim za počinjeno krivično djelo izrečena blaga kazna i da bi pravilno vrednovanje utvrđenih olakšavajućih i otežavajućih okolnosti na strani optuženih trebalo rezultirati izricanjem strožije kazne koja bi bila u granicama zakonom propisane. Što se tiče žalbenih navoda optuženih P. D. i V. D. i branitelja optuženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D. kojima se osporava prvostepena presuda u odluci o kazni, ovaj sud smatra da, iako je prvostepeni sud protek vremena od izvršenja predmetnog krivičnog djela neopravdano cijenio olakšavajućom okolnošću na strani optuženih, da se ovim žalbama pravilno ukazuje da je pobijanom presudom optuženim izrečena stroga

kazna. Stoga je ovaj sud, ocijenivši žalbene prigovore optuženih P. D. i V. D. i branitelja optuženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D. djelomično opravdanim, pobijanu presudu u odluci o kazni preinačio i primjenom odredbe člana 41. stav 1., 42. tačka 2. i člana 43. stav 1. tačka 1. preuzetog KZ SFRJ, optuženim P. D., D. R.1 sinu M. i V. D., za počinjeno krivično djelo izrekao kazne zatvora kao u izreci ove presude, nalazeći da su iste srazmjerne težini učinjenog krivičnog djela i stepenu krivnje optuženih i da će sa takvom kaznom zatvora u smislu člana 33. preuzetog KZ SFRJ, ostvariti svrha kažnjavanja.

Na osnovu izloženog, ovaj sud je u smislu člana 328. ZKP FBiH, žalbu kantonalne tužiteljice u Bihaću odbio kao neosnovanu, dok je u smislu ovlaštenja iz člana 329. ZKP FBiH, žalbe optuženih P. D. i V. D. i branitelja optuženih P. D., D. R.1 sina M. i V. D. djelimično uvažio, pobijanu presudu u odluci o krivičnopravoj sankciji preinačio i odlučio kao u izreci ove presude.

Zapisničar
Amela Kešan,s.r.

Predsjednica vijeća
Nidžara Zlotrg,s.r.